

Sisällys

Johdanto	7
----------------	---

Osa I: Mutkikas polku pääsihteeriksi

1. Arvo Kustaa Halberg 1910–1931	13
Karua elämää kaivoskaupungissa 15 Matt Halberg liittyy lakko- rintamaan 17 Kaivosmiehestä metsuriksi 19 Kapinallisen suvun kasvatti? 21 Teinimetsuri nousee kapinaan 24 Puolueura lähtö- kiidossa 25 Puolue bolševisoinnin pyörteissä 28 Moskovan valtakamppailujen heijastuksia 30 1920-luku kouli nuorta kommunistia 32	
2. Morris Childs 1902–1929	34
3. Arvo Kustaa Halberg 1931–1933	37
Kominternin koulu nuorille proletaareille 39 Suuren salamyhkäisyyden vallitessa 40 Komea huvila Moskovan keskustassa 43 Rutkasti teoriaa, vähemmän käytäntöä 45 Otto Wille Kuusinen ripittää jenkkikommunisteja 48	
4. Morris Childs 1929–1932	51
Neuvostotodellisuus romuttaa illuusiot 52 Jack Childs Moskovaan radistikoulutukseen 54	
5. Arvo Kustaa Halberg / Gus Hall 1933–1938	56
Katutappeli näyttää mallia trotskilaisille? 59 Organisaattoriksi Ohion terästehtaille 61 Naimisiin, ei Espanjan sisällissotaan 65 Terästyöläisten järjestäytyminen myötätuulessa 67 ”Me suljemme tehtaan tiukemmin kuin rummun” 70 Presidentti Roosevelt siteeraa Shakespearea 73 Pommien pauketta Ohion kesäyössä 74 Pommiporukka oikeuden edessä 78	
6. Morris Childs 1932–1938	81
7. Gus Hall 1938–1946	84
Ulkoparlamentarisesta toiminnasta vaaliehdokkaaksi 85 Politikointia radioaalloilla 87 Moottorimekaanikoksi Tyynellemerelle 90	
8. Morris Childs 1938–1947	95
Pikavauhdilla päätoimittajan pallille 96	

9. Gus Hall 1946–1951.....	99
Ylöspäin puolueen tikapuilla 102 ”Harry S. Truman Hitlerin viitoittamalla tiellä” 106 Fasistien oikeudenkäynti kalvoi tuomaria 108 Todistusaineistossa Marxia, Leniniä ja Staliniä 110 Raivonpurkauksia oikeussalissa 112 Häkki heilahtaa syytetyille 116 Ylempiin oikeusasteisiin 119 Ensi kertaa pääsihteerin paikalle 122	
10. Morris Childs 1947–1951.....	126
Päätoimittaja heitetään susille 128	
11. Gus Hall kesäkuu–joulukuu 1951.....	131
Pohjoisen asukki karkaa kauas etelään 133 Lisää pituutta kakkuun 135	
12. Morris Childs 1951–1952.....	138
13. Gus Hall 1951–1957.....	141
Luonnontieteitä telkien takana 144 Huutia Hemingwaylle ja vähän Whitmanillekin 145 Tuomittujen perheet kovilla antikommunismien keskellä 148	
14. Morris Childs 1952–1958.....	151
Kulissiyhtiö peittämään palkanmaksu 153 Passiongelman ratkaistaan väärännöksillä 154	
15. Gus Hall 1957–1959.....	157
Puolue hajaannuksen vallassa 158 Häilyväinen pääsihteerin kritiikin kohteena 162 ”Joustavaa mutta lujaa marxismi-leninismiä” 163	
16. Morris Childs 1958–1960.....	167
Ohjeita ja neuvoja puhemies Maolta 170 Amerikkalaisten edustajana NKP:n puoluekokouksessa 172 Rahatoimitukset suoraan New Yorkiin käynnistyvät 177 Maon johtajakultti vallalla Kiinassa 179 Loistavaa ja sensaatiomaista tiedustelumateriaalia 182	
17. Gus Hall marras-joulukuu 1959.....	184
Puoluekokous Harlemin sydämessä 186 Käännös oikeaan vai vasempaan? 189 Oikea mies oikeassa paikassa oikeaan aikaan 192	

Osa II: Neuvostokommunismien paimenkoirana

18. Gus Hall 1960–1966.....	199
Neuvostodiskurssi hukassa 202 ”Kaikki mahdolliset ohjeet NKP:lta” 203 Antisemitismiä työläisten paratiisissa? 205 Kiukkua kipunoiva kirje Brežneville 208 Arvomaailmat törmäyskursseilla 210 Sopivan etäisyyden pitämisen vaikeus 213 Kivulias suhde Kiinaan 215 Riitasointuja	

kuubalaisessa serenadissa 218 Polysentrinen pitsa palaa pohjaan 221 Tunnussanana ”proletaarinen internationalismi” 224 Unelma uudesta Kominternistä 225	
19. Morris Childs 1960–1968	229
Neuvostoliitossa Kennedyn murhan aikaan 231 Glamour loistaa poissaolollaan 235 FBI:n lavastusoperaatio onnistuu täydellisesti 238	
20. Gus Hall kesäkuu-lokakuu 1966	244
Togliattiksi Togliattin paikalle? 248 Hermot kireällä Aeroflotin ykkösluokassa 249 Suurta nationalismia vanhempien kotimaan kamaralla 252 Yhteinen uutistoimisto yhtenäisyyden tueksi 254 Vapauden ja sosialismin etulinjassa Itä-Berliinissä 257 Unkarilaisten heimoveljien linja-autotehtaalla 258 Samoilla linjoilla kommunistien ykkösmiehen kanssa 260 Hengenheimolaisuutta Mongolian aroilla 262 Erimielisyyden leimaama päivällinen Bukarestissa 264 Natsivertauksia säästelemättä 266	
21. Gus Hall 1966–1970	268
”Ihmiskasvoinen sosialismi” jakaa mielipiteet 270 Protesteja Kaliforniassa ja New Yorkissa 272 ”Tšekkoslovakian talo oli tulessa” 275 Tšekkoslovakian pitkä varjo 277 Nuorisojärjestön lento loppuu lyhyeen 280 J. Edgar Hoover polttaa päreensä 283 Pikkuporvarillisia radikaaleja kaikki tyynni 285	
22. Moskovan rahat ja kapitalismin houkutukset	288
Vain pienen piirin tiedossa 292 Kannattamatonta sanomalehti- bisnestä 296 Kapitalismin houkutusten pauloissa 298 Bisnesideaa pukkaa 300	
23. Gus Hall 1970–1972	304
Entistä selkeämmin työväenpuolueeksi 306 Takaportti auki väki- vallalle 307 Radikaali intellektuelli murhasyytteessä 309 Mustien pantterien karjahtelua 312 Suhteet Kuubaan lämpenevät 314 Pommitusten kohteena Pohjois-Vietnamissa 316 Nixon Kiinassa imperialismin asialla 318 Suurin ponnisteluin presidenttiehdokkaaksi 320 Suurusuuntaisia vaalilupauksia 322 Äänestäjät nihkeinä kommunistiehdokkaalle 324 Sukset ristissä puoluejohdossa 327	
24. Morris Childs 1968–1975	331
Harmaita hiuksia KGB:ssä ja FBI:ssa 333 ”Epäilyttäviä piirteitä Morris Childsin käytöksessä” 335	

25. Gus Hall 1972–1980	338
Huutia Saharville ja Solženitsynille 340 Eurokommunisti lakon- murtajana 343 ”Pienten puolueiden ehdokkaita sorrettaan” 346 Ääni- saalis yli kaksinkertaistui 348 Takinkäännös tasa-arvopolitiikassa 350 ”Kansallistaminen ratkaisee energiaongelmat” 352	
26. Halbergin veljekset hevoskaupoilla itäblokissa	354
FBI keskustelee eläinlääkärin kanssa 356 ”Varo, mitä valtiosi voi tehdä sinulle” 358	
27. Morris Childs 1975–1981	361
Yllätysynttärät Kremlissä 363 Sydämentykytyksiä ja sietämättömiä selkäkäpuja 364 Chicagolaispariskunta katoaa tietymättömiin 366	
28. Gus Hall 1980–1985	369
Angela Davis aisapariksi vaaleihin 371 Äänimäärä selvässä ala- mäessä 374 ”Puolalaisten sosialistinen tietoisuus vajavaista” 376 Childsin veljeksistä tuli tabuja 380 Näkyvät naiset lähtevät ovet paukkuun 382 Korealainen ”vakoilukone” ammutaan alas 385 Reagan jyrää voittoon ennätystuloksella 388	
29. Gus Hall 1985–1989	392
Imperialistista Tšernobyl-uutisointia 396 Jatkuvaa skismaa afroamerikkalaisten kanssa 397	
30. Morris Childs 1981–1991	401
31. Gus Hall 1989–1991	403
Historiallinen kokoontumisajo Berliinissä 406 Vempelesocialismin pauloissa 409 ”Kaikkietävän johtajan ajat ovat ohi” 412 Keski- luokkaiset jäsenet horjuvat aatteessaan 414 ”Moskovan vallan- kaappaajat oikealla asialla” 417 Uudistusadressi kiristää tunnelmaa entisestään 419 Lisää järjestysmiehiä Sheraton-hotelliin 421 Joukkopako uuteen organisaatioon 423	
32. Gus Hall 1991–2000	427
Sosialismi ei puhuttele Joe Six-Packia 430 Nuhruiset verryttelypökyt kulminaatiopisteenä 433	
Epilogi – Viisi näkökulmaa Gus Halliin	437
Lähteistä	469
Henkilöhakemisto	478

Johdanto

Alkusyksyn päivä Moskovassa syyskuun puolivälissä 1981 oli hie-
man tavallista viileämpi, mutta Yhdysvaltain kommunistisen
puolueen pääsihteeri Gus Hall nautti vierailustaan Neuvosto-
liiton pääkaupungissa. Hall oli vierailulla kansainvälisen kom-
munismin keskuskaupungissa yhdessä vaimonsa Elizabethin
sekä chicagolaisen ystäväpariskunnan Jack ja Sue Klingin kans-
sa. Klingit olivat Hallien tavoin pitkän linjan puolueveteraaneja.
Jack Kling oli johtanut kommunistista puoluetta Illinoisin osa-
valtiossa, joka oli yksi Yhdysvaltain kommunistisen puolueen
CPUSA:n tärkeimpiä tukialueita yhdessä New Yorkin ja Kali-
fornian kanssa.

Ennen Moskovaan tuloaan Hallit ja Klingit olivat vierailleet
Ateenassa, missä Hall oli ollut pääpuhujana Kreikan kommunisti-
sien puolueen järjestämässä suurtahtumassa. Moskovassa pa-
riskunnat kävivät ostoksilla ja kiersivät katselemissa nähtävyyk-
siä. Vierailun huoleton tunnelma kuitenkin muuttui, kun Gus
Hallille tuotiin kopio amerikkalaisesta sanomalehtiartikkelis-
ta. Hall luki artikkelin, ja hänen kasvonsa muuttuivat vakaviksi.
”Onko joku kuollut?” Sue Kling kysyi Hallilta. ”Ei”, Hall vastasi
ykskantaan. Hänen kasvonsa olivat tuhkanharmaat.

Hallille tuotu sanomalehtiartikkeli käsitteli kahta veljestä,
Morris ja Jack Childsia, jotka olivat olleet Hallin läheisiä yh-

teistyökumppaneita vuodesta 1959 alkaen, jolloin Hall oli nous-
sut CPUSA:n pääsihteerin paikalle. Jack Childs oli kuollut 73
vuoden ikäisenä elokuussa 1980, mutta hänen isoveljeensä Hall
oli ollut yhteydessä vain joitakin kuukausia ennen Moskovan-
matkaansa. Isoveli Morris oli toiminut eräänlaisena CPUSA:n
”ulkoministerinä” tai ”suurlähettiläänä”, kuten Hallilla oli ta-
pana sanoa. Hänen tehtävänään oli hoitaa CPUSA:n yhteyksiä
muihin kommunistisiin puolueisiin ja ennen kaikkea Neuvosto-
liiton kommunistiseen puolueeseen NKP:hen. Osana CPUSA:n
neuvostosuhteiden hoitoa Morris ja Jack Childs olivat hoitaneet
myös amerikkalaispuolueen Neuvostoliitosta saamaa huippu-
salaista taloudellista tukea. Aivan pienistä summista ei ollut ky-
symys, sillä vuosina 1958–80 CPUSA oli saanut Neuvostoliitosta
tukea yhteensä reilun 28 miljoonan dollarin edestä.

Nyt Hallille tuotu lehtiartikkeli väitti, että Childsin veljekset
olisivat olleet kaikkien näiden vuosien ajan Yhdysvaltain liitto-
valtion poliisiin FBI:n palveluksessa ja että he olisivat välittäneet
kaikki CPUSA:ssa vuosikymmenten mittaan saamansa sisäpiiri-
tiedot FBI:lle. Lehtiartikkeli perustui historioitsija David J.
Garrow’n tuoreeseen kirjaan, jonka varsinainen aihe oli FBI:n
kansalaisyhteistyöstä Martin Luther Kingiin kohdistama val-
vonta. FBI oli valvonut Kingiä tarkasti, koska hänellä epäiltiin
olevan läheisiä yhteyksiä kommunisteihin. Tutkimustyönsä aika-
na Garrow törmäsi tietoihin siitä, että Childsin veljekset olivat
FBI:n palveluksessa, ja hän julkaisi tiedot King-tutkimuksensa
yhteydessä.

Garrow’n kirjan sisältämät tiedot uutisoitiin muun muassa
arvovaltaisen *Washington Postin* etusivulla, ja teos sai laajaa nä-
kyvyyttä muissakin tiedotusvälineissä. Moskovassa lehtitietoihin
suhtauduttiin tyrmistyneesti. Sue Klingin mukaan Gus Hall oli
shokissa uutisen luettuaan. Morris Childsista ja hänen puoliso-
taan Evasta oli vuosikymmenten saatossa tullut Gus ja Elizabeth
Hallille läheisiä perheystäviä. Jack Kling, joka oli tuntenut

chicagolaisen Morris Childsin vuosikymmenten ajan, kertoi voineensa fyysisesti pahoin uutisen kuultuaan.

New Yorkissa CPUSA:n päämajassa Garrow'n kirjan paljastuksiin suhtauduttiin kiistämällä ne kokonaan. Puolueen tiedotteessa Gus Hallin monivuotinen aisapari, puheenjohtaja Henry Winston julisti, että kyseessä oli presidentti Ronald Reaganin hallinnon ”hirviömäinen huijaus”, salajuoni CPUSA:n, pääsihteeri Hallin ja Childsin veljesten mustamaalaamiseksi:

Ikivanha myytti siitä, että Neuvostoliitto rahoittaisi edistyksellisiä liikkeitä Yhdysvalloissa ja jakaisi jonkinlaista ”Moskovan kultaa”, on jatkuvasti toistuva, täysin virheellinen ja valheellinen keksintö.

Tällainen lavastusyritys on merkki yrityksestä elvyttää mccarthyismin ajan vainot maassamme. Se haiskahtaa Hitlerin hallinnon fasistisille käytännöille, kun natsit polttivat Berliinin valtiopäivätalon yrittäessään lavastaa sankarillisen kommunistin Georgi Dimitrovin syylliseksi.

OSA I

MUTKIKAS POLKU PÄÄSIHTEERIKSI

I.

Arvo Kustaa Halberg 1910–1931

Etelä-Pohjanmaan tilattoman väestön elämä ei ollut helppoa 1800-luvun lopulla. Vaasan läänin väkiluku oli vuosisadan kuluessa noin kolminkertaistunut. Työvoimasta oli ylitarjontaa ja työstä puutetta. Näissä olosuhteissa ei ollut yllättävää, että Etelä-Pohjanmaan tilattoman väestön edustajat alkoivat yhä enemmän suunnata katseitaan muualle maailmaan, ennen muuta Atlantin valtameren yli Pohjois-Amerikkaan.

Näin teki myös Lapualla vuonna 1873 syntynyt Matti Mikko Kustaanpoika Halperi, joka oli työskennellyt renkinä useilla lapualaisilla maatiloilla. Vuonna 1892 Matti Halperi työskenteli renkinä Härsilän tilalla, jolla työskenteli piikana Mattia kolme vuotta nuorempi Sanna Kaisa Juhontytär Hautakangas. Lähteet eivät kerro, miten nuorten suhde kehittyi, mutta elokuussa 1895 heidät vihittiin avioliittoon. Kolme kuukautta myöhemmin syntyi perheen esikoispoika Juho Kustaa.

Juho Kustaan syntymä ja halu löytää jälkikasvulle otollisemmat elinolosuhteet saattoivat vaikuttaa Matti Halperin päätökseen lähteä Yhdysvaltoihin. Halperin päätös lähteä matkaan ilman perhettään ei ollut poikkeuksellinen, sillä usein siirtolaisperheen isä matkusti ensin yksin Atlantin yli valmistelemaan sopivia saapumisolosuhteita muulle perheelle. Halperi lähti matkaan kesäkuun alussa 1896. Amerikan mantereelle hän saapui

reilun kahden viikon matkanteon jälkeen 20. kesäkuuta, kun höyrylaiva Saint Louis saapui New Yorkin satamaan ja purki lastinsa Ellis Islandin siirtolaisten vastaanottokeskukseen.

Matti Halperin voi perustellusti sanoa olleen tyyppillinen suomalainen Amerikan-siirtolainen. Torpparin poikana ja maatilalan renkinä hän edusti maaseudun tilatonta väestöä, josta suurin osa siirtolaisista oli peräisin. Hän lähti liikkeelle Etelä-Pohjanmaalta kuten suuri osa muistakin suomalaisista Amerikan-siirtolaisista. Suomesta Yhdysvaltoihin vuosien 1870 ja 1914 välillä muuttaneista hieman yli 300 000 henkilöstä yli puolet – tarkalleen ottaen 158 000 – lähti liikkeelle Vaasan läänistä. Halperi oli tyyppillinen suomalainen Amerikan-siirtolainen myös sikäli, että hän asettui Yhdysvalloissa Suurten järvien alueen länsiosiin. Vuonna 1930 Yhdysvalloissa eli 320 000 suomalaistaustaista henkilöä, joista peräti 42 prosenttia eli kahdessa suosituimmassa suomalaisosavaltiossa, Michiganissa ja Minnesotassa.

Halperin vaiheista hänen Yhdysvaltoihin saapumisensa jälkeen ei ole juuri tietoa, mutta hän näyttää palanneen jossain vaiheessa takaisin Eurooppaan, sillä Ellis Islandin maahantulo-rekisterien mukaan marraskuussa 1903 Minnesotassa asuva Matt Halberg näyttää palanneen jälleen Amerikan mantereelle. Tämä ei ollut mitenkään poikkeuksellista, sillä siirtolaiset saattoivat liikkua edestakaisin uuden ja vanhan kotimaansa välillä ennen pysyvää aloilleen asettumista.

On epäselvää, oliko Matti Halperi Yhdysvalloissa syyskuussa 1897, kun hänen esikoispoikansa Juho Kustaa kuoli Lapualla kurkkutautiin muutamaa kuukautta ennen toista syntymäpäiväänsä. Oli miten oli, Mattin puoliso Sanna seurasi miestänsä Yhdysvaltoihin tammikuussa 1905 ja saapui New Yorkiin Lucania-höyrylaivalla Liverpoolista. Minnesotaan asettumisen jälkeen Matti ja Sanna eivät haaskanneet aikaa jälkikasvun hankkimisessa, sillä pariskunnan toinen lapsi – joka sai nimen Onni – syntyi Virginian kaupungissa Minnesotassa varsin tarkkaan

yhdeksän kuukautta sen jälkeen, kun Sanna oli saapunut Pohjois-Minnesotaan. Muutoinkaan Halbergit eivät vitkastele lapsien hankinnassa, sillä Onnin jälkeen Sanna – tai Susanna, niin kuin häntä nyt uudella mantereella kutsuttiin – synnytti seuraavan 15 vuoden aikana Onni-pojalle kahdeksan sisarusta: kuusi poikaa ja kaksi tyttöä.

Karua elämää kaivoskaupungissa

Matti Halperi – tai Matt Halberg, joksi hänen nimensä Minnesotassa vakiintui – työskenteli Virginiassa monien muiden suomalaissiirtolaisten tapaan kaivosmiehenä. Virginian kaupunki oli perustettu vuonna 1892, kun alueelta oli löytynyt lupaava rautamalmiesiintymä. Tulipalot ehtivät tuhota kaupungin pariinkin kertaan sen varhaisimpina vuosina, mutta malmivarojen päälle syntynyt kaupunki nousi toistuvasti tuhkasta. Vuonna 1905 kaupungissa oli noin 6 000 asukasta. Virginia oli Pohjois-Minnesotan Mesabi Range -nimellä tunnetun rautamalmikaivosalueen toiseksi suurin kaupunki Hibbingin jälkeen. Suomalaiset olivat Virginian kaupungin suurin etninen ryhmä, sillä lähes joka viides virginialainen oli syntynyt Suomessa. Suomalaisten jälkeen eniten Virginiassa oli kroaatteja, serbejä, slovenialaisia ja ruotsalaisia.

Elämä Virginiassa oli karua. Talvella siirtolaisten kevytrakenteiset talot tarjosivat kehnon suojan Pohjois-Minnesotan hyytäviä pakkasia vastaan. Keväällä ja syksyllä kaupungin päällystämättömät kadut muuttuivat mutavelliksi, ja kesällä maaperästä nouseva punainen rautapitoinen pöly tunkeutui kaikkialle. Alkukantaiset hygieniaolosuhteet aiheuttivat kurkkumätä-, ripuli- ja punatauti-epidemioita ja johtivat myös korkeaan lapsikuolleisuuteen.

Monet maahanmuuttajat pakenivat ankeita oloja saluunojen lohduttavaan maailmaan. Virginiassa olikin yli 50 saluunaa,

minkä lisäksi kaupungissa oli useita uhkapelihalleja ja ilotaloja. Alkoholia ja muita paheita vastaan taistelemiseksi Virginian suomalaiset perustivat Valon Tuote -nimisen raittiusyhdistyksen, joka parhaimmillaan houkutteli riveihinsä lähes 400 jäsentä.

Virginian suomalainen työväenyhdistys perustettiin vuonna 1904, ja seuraavana vuonna se liittyi Yhdysvaltain sosialistiseen puolueeseen. Työväenyhdistyksen kymmenvuotista taivalta juhlistaakseen sen jäsenet rakensivat yhdistykselle uuden talon, joka valmistui vuonna 1913. Tätä kolmikerroksista kivitaloa, jossa oli hienostuneesti koristeltu juhlasali, on sanottu yhdeksi hienoimmista amerikansuomalaisten rakentamista työväentaloista.

Työväentalon tarjoamien runsaiden kulttuurierientojen – kuorojen, orkesterien ja teatteriryhmien – ohella suomalaisia veti työväenyhdistykseen tarve parantaa omaa osaansa amerikkalaisessa yhteiskunnassa. Siinä olikin parannettavaa. Työ Mesabin alueen rautamalmikaivoksilla oli paitsi raskasta ja huonosti palkattua myös erittäin vaarallista. Esimerkiksi vuosina 1905–10 alueella tilastoitiin 386 työtaturmien aiheuttamaa kuolemantapausta eli noin viisi tapausta tuhatta työntekijää kohti. Vuoden 1905 puolivälistä vuoden 1907 puoliväliin Mesabin alueen kaivosonnettomuuksissa kuoli 77 suomalaista. Onnettomuuksissa loukkaantuneiden määrä oli varmasti vielä kuolonuhrien määrää suurempi, joten työturvallisuuden parantamisessa riitti työsarkaa.

Koska kaivosmiehen työ ei vaatinut mainittavaa koulutusta eikä myöskään kielitaitoa, työvoimaa oli hyvin saatavissa, mikä oli omiaan pitämään palkkatason alhaisena. Kaivostyöläisten tulotasoa alensi myös se, että heidän käyttämiensä räjähteiden, sytytyslankojen ja nallien hinta vähennettiin heidän palkastaan. Lisäksi jotkut esimiehet perivät työntekijöiltä rahaa vastineeksi miellyttävämmissä työtehtävistä. Höyrykäyttöisten kaivinkoneiden tulo kaivoksille 1900-luvun alkuvuosina painoi maahanmuuttajataustaisten kaivostyöläisten palkkoja entisestään

alaspäin. Kaivinkoneen käyttäjiksi ja muihin parempiin työtehtäviin pääsivät yleensä vain kielitaitoiset, Yhdysvalloissa syntyneet työntekijät.

Matt Halberg liittyy lakkorintamaan

Kehnon työturvallisuuden ja heikon palkkatason vuoksi ei ollut kovinkaan yllättävää, että radikaalin Western Federation of Miners -ammattijärjestön (WFM) kannatus kaivosmiesten keskuudessa kasvoi. WFM:ssä uskottiin syndikalismiin eli tuotantovälineiden haltuunottoon ja poliittiseen valtaan pääsemiseen ammattiyhdistysten joukkovoiman avulla. WFM olikin mukana perustamassa syndikalistista Industrial Workers of the World -järjestöä (IWW) vuonna 1905.

WFM lähetti vuonna 1906 italialaissyntyisen Teofilo Petriellan johtamaan ammattijärjestön järjestäytymistä Mesabin alueella. Petriella oli hyvin tietoinen Mesabin alueen monikulttuurisesta väestörakenteesta ja jakoi ammattiosastot kolmeen osaan: italialaiseen, slaavilaiseen ja suomalaiseen. Kullekin ryhmälle määrättiin johtajat kyseisestä kansallisuusryhmästä.

WFM:n tarkoituksena oli koota riveihinsä vähintään puolet Mesabin alueen kaivostyöläisistä ja ryhtyä sen jälkeen neuvottelemaan kaivosyhtiöiden kanssa työehtojen parantamisesta. Järjestön tavoite ei kuitenkaan ehtinyt täyttyä ennen kuin tapahtumat alkoivat heinäkuussa 1907 edetä suunniteltua nopeammin. Rautatieläiset ja satamatyöntekijät Duluthin ja Two Harborsin satamissa olivat aloittaneet lakon, ja heidän esimerkinsä innosti myös Mesabin alueen kaivosmiehiä lakkoilemaan. Jotta työtaistelut eivät olisi jääneet vain hajanaisiksi korpilakoiksi, Teofilo Petriella otti ohjat käsiinsä ja esitti Mesabin alueen johtavalle kaivosyhtiölle Oliver Iron Mining Companylle – joka oli teräsgetti U.S. Steelin täysin omistama tytäryhtiö – listan työläisten vaatimuksista. Vaatimuksiin kuului muun muassa palkkojen

nostaminen ja työajan lyhentäminen kahdeksaan tuntiin päivässä aiemmasta 10–12 tunnista. Kaivosyhtiö ei ollut valmis neuvottelemaan WFM:n kanssa, joten ammattijärjestö julisti lakon Mesabin alueelle.

Koko kaivosalueen sulkenut työtaistelu oli ensimmäinen laatuun Mesabin alueen historiassa. Lakkolaisten määrä nousi yli kymmeneentuhanteen. Suomalaiset olivat lakkoilijoiden joukossa suurin etninen ryhmä. Lakkoilijoiden joukkoon kuului myös Matt Halberg.

Tilanne kääntyi lakkoilijoiden kannalta huonoon suuntaan jo muutaman viikon jälkeen, kun Duluthin sataman lakossa olleet työntekijät hävisivät työtaistelunsa ja sataman toiminta palasi entiselleen. Samaan aikaan Oliver Iron Mining Company toi kaivosalueelle lakonmurtajia itärannikolta. Lakkolaisten ja lakonmurtajien välille puhkesi jonkin verran kahakoita, mutta verrattuna moniin muihin amerikkalaisiin kaivoslakkoihin Mesabin työtaistelu oli varsin väkivallaton. Väkivallan vähäisyyteen vaikutti osaltaan myös lakkojohtaja Petriellan linja, joka korosti lakien noudattamista.

Kun Oliver Iron Mining Company saattoi lakonmurtajien avulla avata työtaistelun sulkemia kaivoksiaan, alkoi kaivoslakon tulevaisuus näyttää huonolta. Elokuun lopulla, noin kuukauden lakon jälkeen, kaivostyöläiset alkoivat palata töihinsä. Asiaan vaikutti monen kohdalla se, että jotkut Mesabin alueen kauppiaista eivät enää suostuneet myöntämään luottoa lakkoilijoille.

Suomalaisten lakkolaisten kerrotaan jatkaneen kaivoslakkoa kaikista pisimpään. Suuri osa heistä ei itse asiassa enää koskaan palannut kaivostöihin, sillä monet – Matt Halberg mukaan luettuna – joutuivat työnantajien maanlaajuiselle mustalle listalle. Kaiken kaikkiaan työtaistelu heikensi työnantajien intoa palkata lakonlietsojiksi leimautuneita suomalaisia siirtolaisia. Kun ennen lakkoa Oliverin työvoimasta vajaa viidennes oli ollut suomalaissiirtolaisia, oli suomalaisten osuus lakon jälkeen

vain vajaa kymmenesosa. Muutos vaikutti myös Mesabin alueen kaupunkien katukuvaan, kun suomalaisten sijaan yhä suurempi osa asujaimistosta oli taustaltaan eteläeurooppalaisia.

Kaivosmiehestä metsuriksi

Mustalle listalle joutuneille kaivosmiehille ei vuoden 1907 Pohjois-Minnesotassa ollut tarjolla paljon vaihtoehtoisia keinoja elannon hankkimiseksi. Monille – kuten Matt Halbergille – paras vaihtoehto oli muuttaa kaivoskaupunkeja ympäröivälle maaseudulle ja koettaa löytää sieltä jonkinlainen leipäpuu. Vuoden 1907 kaivoslakon jälkeen Mesabin alueelle syntyikin useita pieniä suomalaistaustaisten entisten kaivosmiesten asuttamia kyliä. Yksi tällaisista kyläpahasista oli Cherry, joka sijaitsee noin 15 kilometriä Virginian kaupungista lounaaseen. Cherryn alueella oli jo entuudestaan suomalaisperäistä asutusta, mistä kertoi alueen alkuperäinen Alavus-nimikin. Suomalaisiirtolaisten käyttämä nimitys ei kuitenkaan vakiintunut yleiseen käyttöön, vaan nimeksi vakiintui alueella kasvaneisiin villikirsikkapuihin viitannut Cherry. Hylätty nimi näkyy kuitenkin edelleen aluetta halkovan Allavus Roadin nimessä.

Päinvastoin kuin Minnesotan länsi- ja eteläosien preeria-pohjainen maaperä, Pohjois-Minnesotan soinen ja havumetsien peittämä maaperä ei ollut otollista viljelysmaata. Maanviljelysolosuhteiden heikkouden takia monien piti hankkia leipänsä useista eri lähteistä, esimerkiksi metsätöistä, rautateiltä tai vaikkapa puusepäntyöstä, kuten Cherryyn perheineen asettunut Matt Halberg teki.

Puutyöt sujuivat Matt Halbergilta, jonka kerrottiin olevan erityisen taitava portaiden rakentaja. Halberg rakensi omin käsin myös talon perheelleen Cherryyn ja sen yhteyteen saunan, jossa Arvo Kustaa Halberg syntyi perheen viidentenä lapsena 8. loka-kuuta 1910.

Matt Halberg oli keskeinen hahmo, kun Cherryn vuonna 1912 perustettu työväenyhdistys rakensi vuotta myöhemmin itselleen työväentalon. Talosta tuli Cherrylle tärkeä kulttuurikeskus, jossa toimi kirjasto, teatterikerho, kuoro, torvisoittokunta, voimisteluseura sekä maanviljelijöille, nuorille ja naisille suunnatut kerhot. Gus Hall luonnehti taloa vuonna 1979 kirjoittamassaan muistelmakirjoituksessa seuraavasti:

Se oli alueen poliittinen, sosiaalinen ja urheilullinen keskus. Talolla toiminut teatteriryhmä tuotti vuodesta toiseen vallankumouksellisia näytelmiä. Talolla pidettiin luentoja, etupäässä Marxin, Engelsin ja Leninin kannattajien toimesta, mutta talolla puhui myös IWW:läisiä, syndikalisteja ja muita. Minä kuuntelin jotkin elämäni pisimmistä luennoista siinä talossa, sen kovilla puupenkeillä.

Matt Halberg oli myös yksi Cherryn osuuskaupan perustajista vuonna 1919 ja toimi 1920-luvun lopulla sen hallituksen puheenjohtajana. Cherryn kylävaltuuston pöytäkirjoista käy ilmi, että Halberg toimi 1920-luvulla myös sen johtotehtävissä. Samaan aikaan Halberg oli aktiivinen myös Cherryn lähettyville rakennetun, osuustoimintapohjalta toimineen Mesaba Parkin vapaaajankeskuksen perustamisessa. Nuori Arvo Halberg oli yhdessä isänsä kanssa mukana rakentamassa Mesaba Parkin suurta tanssipaviljonkia, joka valmistui vuonna 1930. Yhä edelleen toiminnassa oleva paviljonki houkutteli paikalle runsaasti Pohjois-Minnesotan vasemmistolaisista amerikansuomalaista työväestöä etenkin vuotuisten juhannusjuhlien aikaan, jolloin sadat amerikansuomalaiset seurustelivat, tanssivat ja kuuntelivat poliittisia puheita pienen minnesotalaisjärven rannalle perustetussa vapaaajankeskuksessa.

Suinkaan kaikki Cherryn asukkaista eivät olleet Halbergien kaltaisia ei-uskonnollisia vasemmistolaisia, vaan kylässä toimi

myös aktiivinen luterilainen seurakunta. Kirkkoon kuuluvien ja kuulumattomien perheiden välit olivat kuitenkin yleensä hyvät, mitä kuvasti sekin, että kirkkoon kuuluvien perheiden lapset saattoivat osallistua myös työväentalon tarjoamiin aktiviteetteihin. Myös paikallisen osuuskaupan perustamiseen osallistui sekä kirkkoon kuuluvia että kuulumattomia perheitä. Sen sijaan Mesaba Parkin rientoihin suhtauduttiin joissain kirkkoon kuuluvissa perheissä varauksellisesti, ja jotkut kutsuivatkin vasemmistolaisien vapaa-ajankeskusta ”synnin laaksoksi”.

Halbergien pojat olivat aktiivisesti mukana Cherryn työväentalon riennoissa, etenkin sen Kaiku-nimisessä torvisoittokunnassa ja Reipas-nimisessä voimisteluseurassa. Vaikka orkesterin ja voimisteluseuran nimet olivatkin suomenkielisiä, oli suomen kieli kuitenkin katoava luonnonvara suomalaissiirtolaisten keskuudessa. Tämä johtui ennen muuta koululaitoksesta, jossa siirtolaisten lapsia suoraviivaisesti patistettiin puhumaan englantia. Cherryinkin piskuisessa koulussa – jonka oppilaista enemmistö oli suomalaissiirtolaisten lapsia – luokkahuoneen liitutaululla luki ”Puhu englantia”. Opettajat saattoivat suuttua oppilaille, jos nämä puhuivat välitunnilla keskenään suomea.

Koululaitos onnistui siirtolaislasten amerikanisoinnissa hyvin, sillä toisen polven siirtolaiset puhuivat keskenään yleensä englantia. Matt Halberg, joka oli Yhdysvalloissakin onnistunut elämään voittopuolisesti suomenkielisessä ympäristössä, ei sen sijaan koskaan oppinut englantia kunnolla, eikä hänellä näin ollen ollut yhteistä kieltä lastenlastensa kanssa, jotka eivät enää juurikaan puhuneet suomea.

Kapinallisen suvun kasvatti?

Gus Hall mainitsee omaelämäkerrallisissa kirjoituksissaan yleensä, että hänen vanhempansa kuuluivat Yhdysvaltain kommunistisen puolueen perustajajäseniin. Hallin mukaan vallan-

kumouksellisia eivät olleet pelkästään hänen vanhempansa, vaan hänen isänsä esi-isät olivat kapinallisia ja radikaaleja useamman sukupolven ajalta. Hall kirjoittaa:

Minulle oli helppoa tulla vallankumoukselliseksi. Tullessani radikaaliksi ja kapinalliseksi seurasin vain suvun perinnettä sukupolvien ajalta. Joutuminen vankilaan poliittisista syistä on suvussamme pitkäaikainen perinne.

Lapsuusvuosiaan kuvaillessaan Hall korostaa kotinsa köyhyyttä, mutta samalla hän kertoo, että Halbergeillä oli alueen suurin kirjasto. Marxin, Engelsin ja Leninin teosten lisäksi hyllystä löytyi muun muassa amerikkalaisen sosialistijohtajan Eugene Debsin ja IWW-järjestön johtajan Big Bill Haywoodin teoksia. Nuori Arvo Halberg ahmi Venäjän vallankumouksesta kertovaa kirjallisuutta, mukaan lukien Venäjällä vallankumouksen aikaan olleen amerikkalaiskommunistin John Reedin klassikkoteoksen *Kymmenen päivää, jotka järjestyivät maailmaa*. Hänen nuoruusvuosien suosikkiteoksensa oli kuitenkin Leninin *Imperialismi kapitalismin korkeimpana vaiheena*, joka Hallin mukaan auttoi häntä ymmärtämään amerikkalaisen yhteiskunnan toimintaperiaatteita.

Politiikka on Hallin lapsuusmuistoissa keskeisellä sijalla, ja Hallin mukaan hänen ensimmäiset muistonsa olivatkin poliittisia. ”Seurasin 8–10-vuotiaana hyvin tiivistä sitä poliittista myrskyä ja hysteriaa, joka seurasi ensimmäistä sosialistista vallankumousta”, Hall kertoi.

Vaikka Matt Halberg oli alun perin ollut lähellä syndikalistista IWW-järjestöä, siirtyi hän Hallin mukaan ajan myötä Marxin ja Leninin linjoille. Hall korosti vanhempiensa oikeaoppista marxismi-leninismiyä myös muistellessaan lapsuudenkotiaan:

Se oli paikka, jonne työläiset ja maanviljelijät, jotka olivat IWW:n ja syndikalistien jäseniä, saattoivat tulla keskustelemaan ja väittelemään asioista isäni ja äitini kanssa, jotka aina puolustivat Marxin ja myöhemmin myös Leninin näkökantoja. Ajoittain keskusteluista tuli melkoisen koväänisiä ja kiihkeitä.

Hallin tapa kirjoittaa isästään ja perheestään tuo kiiltokuvamaisuudessaan välillä mieleen sosialistisen realismin maalaukset tai kommunistien propagandajulisteet, joissa salskeat työläiset järkähtämättä yhtenä rintamana marssivat kohti parempaa maailmaa. Esimerkiksi tästä käy Hallin vuonna 1987 ilmestyneeseen *Working Class USA* -kirjaan sisältyvä muistelo hänen lapsuutensa vapuista.

Hallin mukaan hänen isänsä ei koskaan tehnyt työtä vappupäivinä, minkä periaatteen vuoksi hän menetti joskus työpaikkansakin. Töihin menon sijaan Matt Halberg ajoi vappuaamuna partansa, puki ylleen puhtaan paidan ja kokoontui perheensä kanssa keskustelemaan politiikasta. Keskusteluissa Matt muisteli kokemuksiaan lakoissa:

Vihaisena ja surullisena hän muisteli tapauksia, kun kansalliskaartin sotilaat tunkeutuivat lakkoilijoiden kotiin ja tappoivat heidät pistimillä heidän sänkyihinsä. He olivat olleet Mattin ystäviä. Vielä 25 vuoden jälkeenkään hän ei suostunut olemaan missään tekemisissä niiden kanssa, jotka olivat olleet rikkureina tuossa lakossa.

Vappu oli päivä, jolloin sosialismi ja Neuvostoliitto – ensimmäinen työväenluokan valtio – olivat perheen keskustelun keskipisteenä. Myös rasismista keskusteltiin vappuna enemmän kuin muina päivinä – rasismista ja sen vaikutuksista läheiseen intiaanireservaattiin.

Teinimetsuri nousee kapinaan

Nuori Arvo Halberg kävi koulua Cherryssä 15-vuotiaaksi asti, minkä jälkeen hän lähti metsätöihin lähialueiden suurille metsätyömaille. Lisätuloille oli Halbergien yhdeksänlapsisessa perheessä tarvetta, sillä Arvo-pojan nuorimmat sisarukset olivat 1920-luvun puolivälissä vielä alle kymmenvuotiaita. Vaikka Hall kertoo lapsuusmuisteluissaan perheensä eläneen ”puolittaisessa nälänhädässä”, ei se merkittävästi haitannut nuorukaisen fyysistä kasvua. Roteva, yli 180-senttinen ja noin 90-kiloinen Arvo Halberg sopi ruumiinrakenteensa puolesta hyvin metsätöihin, ja hän työskentelikin 1920-luvulla kolme talvea Pohjois-Minnesotan metsätyömailla.

Minnesotan metsätyömaille työskenteli paljon suomalais-taustaista väkeä, sillä monet suomalaissiirtolaisista olivat tehneet metsätöitä jo ennen siirtolaiseksi lähtöään. Toinen suuri kansallisuusryhmä metsätyömaille olivat ruotsalaiset. Halbergin työtehtävät metsätyömaille olivat aluksi luonteeltaan avustavia, kun hän toimi kaadettujen puunrunkojen kuljetusväylien raivaajana. Myöhemmin hän pääsi paremmin palkattuihin tehtäviin hevosmieheksi tukkeja kuljettamaan ja keväisin tukkien uittajaksi.

Halbergin työskentely Pohjois-Minnesotan metsätyömaille ajoittuu alueella kukoistaneen hakkuutoiminnan viimeisiin vuosiin. 1800-luvun alussa alkanut Pohjois-Minnesotan mäntymetsien hyödyntäminen oli saavuttanut huippunsa 1900-luvun alkuvuosina, minkä jälkeen hakkuumäärät olivat pudonneet selvästi, kun alueen metsävarat alkoivat ehtyä.

Hallin omat muistelmat hänen metsätyöajoiltaan ovat kahtalaisia. Yhtäältä hän antaa hyvin ylevän kuvan Minnesotan metsureista, jotka olivat luontoa syvästi rakastavia taiteilijaluonteita, runoilijoita ja lauluntekijöitä. Toisaalta hän maalaa hyvin synkän kuvan metsätyömaiden työskentely- ja asuinolosuhteista kuvaamalla, kuinka metsurit työskentelivät surkealla yhden

dollarin päiväpalkalla aamusta iltaan Minnesotan paukkuvissa pakkasissa. Ruoka työmailla oli surkeaa, ja – aivan kuin Sergei Eisensteinin *Panssarilaiva Potemkinin* kuuluisassa kohtauksessa – lihamuhennoksesta saattoi löytyä toukkia. Löyhkä metsurien asuintiloissa oli Hallin mukaan hirvittävä, kun 60 miestä, jotka eivät olleet peseytyneet kunnolla moneen kuukauteen, kuivat- ti yhtä aikaa työssä kastuneita vaatteitaan kehnosti ilmastoidus- sa savottarakennuksessa. Surkeiden hygieniaolosuhteiden vuoksi tait ja muut loiseläimet viihtyivät hyvin metsurien keskuudessa. Kaikkien edellä mainittujen epäkohtien lisäksi myös rasismi ku- koisti metsätyömailla, kun Amerikan alkuperäiskansojen edusta- jille maksettiin vieläkin huonompia palkkoja kuin muille.

Metsätyömaiden lukuisat epäkohdat johtivat Hallin mukaan lopulta siihen, että hän ryhtyi organisoimaan metsurien järjes- täytymistä työmaallaan. Nuoren ammattiyhdistysaktiivin puu- hia ei kuitenkaan katsottu hyvällä, ja hän sai potkut työstään, koska hän oli ”häirinnyt rauhaa” työpaikallaan. Hallin mukaan tämä kokemus muodostui hänelle suorastaan käännteentekeväksi, sillä hän poistui metsätyömaalta päättäneenä omistaa aikuiselä- mänsä ”kamppailulle ihmisten työ- ja elinolosuhteiden paranta- miseksi”.

Puolueura lähtökiidossa

Arvo Halbergin vaiheista 1920-luvun lopulla on saatavilla niu- kasti yksityiskohtaista tietoa. Eri lähteissä hänen kerrotaan työs- kennelleen niin kaivosmiehenä, kuorma-autonkuljettajana kuin maataloustöissä Dakotan viljapelloillakin, mutta sen tarkem- paa tietoa hänen liikkeistään ei löydy. Hän kertoo liittyneensä kommunistien nuorisojärjestöön vuonna 1926 ja samana vuonna myös puutyöntekijöiden ammattiliittoon.

Hallin Neuvostoliitossa julkaistu elämäkerta kuvaa hänen työskennelleen 17-vuotiaana rautateiden rakennustyömaalla,

missä hänen kerrotaan toimineen ensimmäistä kertaa elämässään lakkojohtajana. Elämäkerran mukaan ensimmäinen Hallin johtama lakko oli menestyksellinen, sillä työnantaja joutui tunnustamaan ammattiliiton. Mitään yksityiskohtia lakon paikasta tai ajasta elämäkerrassa ei kuitenkaan mainita, joten tietojen paikkansapitävyyttä on mahdotonta tarkistaa.

Halbergin kerrotaan liittyneen kommunistiseen puolueeseen 17-vuotiaana Cherryn naapuripaikkakunnalla Ironissa Pohjois-Minnesotassa, missä hänen isänsä toimi paikallisen puoluejärjestön puheenjohtajana. Joskus nämä paikkakunnat sekoittuivat keskenään kommunistisen puolueen tiedotusmateriaalissa, sillä Hallin kerrottiin syntyneen Ironissa, mikä tietysti olikin raudanlujalle kommunistijohtajalle paremman kuuloinen syntymäpaikka kuin astetta pliiisempi Cherry.

Marxismi-leninismien peruseriaatteet olivat Arvo Halbergille jo entuudestaan tuttuja, olihan hän jo nuorena poikana lukenut kotonaan aatesuunnan klassikkoteoksia. Halberg syvensi tunteustaan kommunistien nuorisjärjestön Young Communist Leaguen (YCL) puoluekoulussa Superiorissa Wisconsinissa. Ilmeisesti Halberg menestyi puoluekoulussa hyvin, sillä nuorisjärjestö värväsi hänet pian organisaattoriksi. Halbergin tehtävänä oli levittää marxismi-leninismien sanomaa Michiganin, Wisconsinin ja Minnesotan alueilla. Superior-järven rantaseudut tulivat Halbergille tutuiksi, kun hän kiersi toiminta-alueellaan, jonka asujaimistosta suuri osa oli suomalaistaustaisia. Halbergin esiintymisvarmuus vahvistui, kun hän kiersi puhumassa suurelta osin kaivosmiehistä koostuneelle yleisölleen.

Organisaattorin työ oli rankkaa, sillä Halbergilla ei ollut käytössään autoa eikä myöskään rahaa bussi- tai junalippuihin. Matkat pitikin taittaa usein peukalokyydillä, jollei sitten hypännyt amerikkalaisten junakulkureiden tavoin luvatta tavarajuniin kyytiin tai matkustanut Greyhound-bussin katolla, niin kuin Halbergin amerikkansuomalainen organisaattorikollega Carl Ross

teki. Vierailukohteiden aatetoverit tarjosivat useimmiten YCL:n ammattivallankumouksellisille ruokaa ja yösjän, mutta joskus matkasaarnaajien piti yöpyä suomalaisten työväentalojen kivila penkeillä.

Halbergin organisaattorintyö näyttää kantaneen hedelmää, sillä vuonna 1931 Michiganin, Wisconsinin ja Minnesotan pohjoisosat kattanut YCL:n yhdeksäs piiri oli 1 100 jäsenellään järjestön toiseksi suurin. Vain New Yorkin piiri oli 6 000 jäsenellään yhdeksättä piiriä suurempi. Suurin osa YCL:n yhdeksännen piirin jäsenistä oli suomalaistaustaisia, ja suomalaiset olivatkin vuosikymmenen vaihteessa koko YCL:n toiseksi suurin etninen ryhmä juutalaisten jälkeen.

Halbergin kerrotaan olleen vuonna 1929 mukana järjestämässä muun muassa Mesabi Rangen maanviljelijöiden suurta nälkämarsssia Duluthiin, jolla maanviljelijät protestoivat surkeaa taloudellista tilannetta ja tilojen pakkolunastuksia vastaan. Samoin Halberg osallistui vuonna 1929 kansainvälisen nuorten päivän mielenosoitukseen Elyssä Pohjois-Minnesotassa, missä hän joutui ensimmäistä kertaa telkien taakse, kun poliisi keskeytti hänen puheensa ja samalla koko mielenosoituksen.

Kaiken kaikkiaan Halbergin puolueura näytti olevan hyvässä nousukiidossa jo ennen hänen 20-vuotissyntymäpäiväänsä. Keväällä 1929 Halberg osallistui New Yorkissa YCL:n kansalliseen kokoukseen, mikä oli todennäköisesti hänen ensimmäinen vierailunsa itärannikon suurkaupungissa. Saman vuoden elokuussa hän puolestaan osallistui kommunististen ammattiyhdistysaktiivien keskusjärjestön Trade Union Educational Leaguen (TUEL) konferenssiin Clevelandissa Ohiossa.

TUEL:n konferenssin jälkeen Halberg jäi Clevelandiin, missä hän osallistui jälleen YCL:n järjestämään koulutukseen. Kuu-den viikon kurssilla opiskeltiin ennen muuta marxilaista poliittista taloustiedettä mutta myös *Kommunistista manifestia* sekä työväenliikkeeseen, Yhdysvaltain mustaan väestönsaan ja